

# Z Á P I S

z jednání Vědecké rady SEKK konaného dne 26.4.2017 v Pardubicích

**Přítomni:** Doc. Andrýs, Dr. Bartoš, Ing. Budina, Dr. Hrachovinová, M. Kašparová, Dr. Kratochvíla, Prof. Penka, Prof. Racek, Dr. Řeháček, Prof. Topolčan

**Omluveni:** Doc. Čermák, Dr. Friedecký, Dr. Galuszková, Dr. Král, Dr. Písačka, Prof. Ryška, Prof. Zima

Podklady k jednotlivým projednávaným bodům byly obsahem prezentace, která je přílohou č. 1 tohoto zápisu.

## 1. Problematika laboratoří, které se sice účastní EHK, ale dlouhodobě nejsou hodnoceny

U zkoušek, kde se hodnotí kvantitativní výsledky v rámci skupin, existují účastníci, jejichž výsledky nejsou hodnoceny proto, že se nacházejí v početně malé – tudíž nehodnocené – skupině a kteří v tomto (nehodnoceném) stavu setrvávají roky. Tedy dostávají osvědčení o účasti v EHK, aniž by byl hodnocen byť jen jediný jejich výsledek. Tímto problémem se již zabývala LS ČHS, která do Doporučení k EHK vložila tento odstavec:

*Nejsou-li výsledky účastníka pro některou zkoušku poskytovatelem EHK z objektivních důvodů hodnoceny (např. pro nedostatek hodnocených dat pro nízký počet účastníků) a v důsledku tohoto postupu nalezne účastník v závěrečné zprávě pro danou zkoušku označení "nehodnoceno", nejedná se o chybu (chybný výsledek), která by měla být řešena jako neshodná činnost. Pokud ale metoda není hodnocena v rámci EHK 2 roky, je nutné si zajistit jiného poskytovatele EHK.*

**Vědecká rada doporučuje, aby odborné společnosti zvážily zapracování podobného textu do svých Doporučení k EHK při jejich příští aktualizaci.**

## 2. Schopnost účastníků uvádět nejistoty výsledků zcela ustrnula

Požadavek na to, aby v první polovině roku uváděli účastníci kromě výsledků i jejich nejistoty, byl zaveden jako nepovinná součást EHK před 10 lety. Postupně se stav ustálil tak, že uvádění nejistot vykazuje 2 podstatné vady:

- Nejistoty svých výsledků dokáže uvést přibližně třetina až polovina účastníků (v závislosti na cyklu).
- Rozdíly mezi nejistotami, které účastníci uvádějí, jsou obrovské. Je naprosto logické, že nejistoty budou různé v různých laboratořích, avšak běžně se setkáváme s řádovými rozdíly (např. 16 % proti 0,67 % - to je 20x více).

**Vědecká rada doporučuje rozeslání dotazníku, který by podrobněji zmapoval situaci, do laboratoří.** Cílem je správné nastavení aplikace konceptu nejistot jak v rámci EHK, tak v rámci rutinní práce laboratoří. Návrh základního souboru otázek a možných odpovědí byl projednán přímo na zasedání Vědecké rady s tím, že finální „doladění“ bude provedeno e-mailovou komunikací.

Odpovědi laboratoří zpracuje a sumarizuje SEKK a souhrnné výsledky dotazníkové akce projednají výbory společností a Vědecká rada.

## 3. Harmonizace jednotek

Používání stejných jednotek je bezpochyby základním kamenem harmonizace výsledků měření. SEKK rozeslal několik dotazníků, které mapovaly to, zda laboratoře pro vybraná laboratorní vyšetření (krevní obraz, základní biochemie krevního séra, kostní markery, ...) používají shodné jednotky.

U některých zkoušek programu Kostní markery existuje velká disharmonie (konkrétně u CTx-β reportovali účastníci používání 7 různých jednotek).

Obecně jsme narazili na jediný zásadní problém, kterým je **používání procenta (%)** jako jednotky pro vyjádření výsledku měření. Nevhodnost používání procenta jako „jednotky“ je sice zcela zřejmá, ale použití této „jednotky“ je u některých laboratorních zkoušek hluboce zakořeněné a je běžné i v aktuální literatuře.

**Vědecká rada konstatovala, že systematické odbourání procenta jako jednotky pro vydávání výsledků není v současné době možné. V případě kostních markerů doporučuje Vědecká rada aby ČSKB a SMOS zvážily vydání doporučení, které by problematiku harmonizace jednotek řešilo.**

## 4. Vzorky plné krve – informace

Ing. Budina informoval o situaci s používáním vzorků nativní krve v cyklech EHK. K použití těchto vzorků vede především potřeba zajištění vhodné matrice pro některé přístrojové platformy (zejména některé přístroje POCT) a komutabilita těchto materiálů. Použití těchto vzorků v EHK je však vykoupeno celou řadou negativ (např. krátká stabilita a s ní související nemožnost nahradit účastníkům ztracené/znehodnocené vzorky, nutnost vyhledávání vhodných dárců a časového sladení odběru krve, rozplnění a transportu, omezený objem a z něho plynoucí omezení počtu účastníků v cyklu atd.).

## 5. Terminologické úpravy

Vědecká rada doporučuje provést v systému EHK od roku 2018 tyto systematické změny:

- Nahradit pojem **bezrozměrný** (např. bezrozměrná jednotka) pojmem **bezrozměrový** (tj. nově bezrozměrová jednotka).
- Jako zkratku pro jednotku **litr** používat **velké L**.

## 6. POCT – aktuální trendy

Dr. Kratochvíla prezentoval aktuální trendy a problémy v oblasti POCT včetně poznatků ze sympózia o POCT, které proběhlo v březnu 2017 v Mnichově (viz příloha č. 2).

## 7. Pravidla pro vydávání certifikátů úspěšnosti

Vědecká rada souhlasí s tím, aby dokumenty **Certifikace 2018** vznikly obvyklým způsobem, tj. jako aktualizace dokumentů Certifikace 2017. Dokumenty připraví supervizoři a SEKK a předloží je výborům společností v obvyklém termínu (do konce srpna).

## 8. Různé

### Dvou-/více-stranná porovnání

Na SEKK se občas obrací laboratoře s otázkou „jak ověřit výsledky zkoušky XY, která není v programu EHK“, případně „kde najít partnera pro dvoustranné porovnání“.

**Vědecká rada doporučuje zaslat laboratořím dotazník týkající se případného zájmu o službu „vzájemného kontaktování“ a v případě zájmu doplnit takovou službu do aplikace Cibule.**

### Závěrečné poznámky

Zpráva zveřejněná na internetu bude obsahovat tento zápis bez příloh.

Přehled zástupců dle oborů a institucí (každé pole v tabulce představuje jeden hlas ve Vědecké radě):

Česká společnost klinické biochemie ČLS JEP (Prof. Racek)	Referenční laboratoř pro klinickou biochemii (Prof. Zima)
Česká hematologická společnost ČLS JEP (Doc. Čermák)	Národní kontrolní laboratoř pro hematologii (Prof. Penka) Referenční laboratoř pro metody hemokoagulační (Dr. Hrachovinová)
Společnost pro transfuzní lékařství ČLS JEP (Dr. Galuszková)	Referenční laboratoř pro imunohematologii (Dr. Písačka)
Česká společnost alergologie a klinické imunologie ČLS JEP (Dr. Král)	Národní referenční laboratoř pro imunologii (Doc. Andrýs)
Imunoanalytické sekce ČSNM (Dr. Topolčan)	Referenční laboratoř pro metody RSA (Ing. Bartoš)
Společnost českých patologů (Prof. Ryška)	
SEKK (Dr. Friedecký)	SEKK (Dr. Kratochvíla)

Přílohy: 1) Prezentace: **Vědecká rada, Pardubice, 26.4.2017**

2) Prezentace: **Systémy POCT – 2017 aktuální informace (Dr. Kratochvíla)**

Zapsala: Marie Kašparová

Kontrola zápisu: Ing. Marek Budina